

Gennemgang af vandløbsloven
Formål og intention, virkemidler, regulativer

Vandløbsloven – hvad står der egentligt i den ?
Nordsjællands Landboforening 15. Juni 2009

Kristian Vestergaard
Civilingeniør, Ph.D.
KV MiljøFormidling
Kornblomstvej 13, 8680 Ry
Tlf. 86848814 / 21170095
kvmf@mail.dk

Disposition

- Kort historisk oversigt
- Den “nye” vandløbslov (1982)
 - Lovens område og formål
 - Lovens indhold
 - Myndigheder
 - Vandløbsklassifikation, offentligt eller privat
 - Lovens væsentligste virkemidler
 - Vandløbsregulativer
 - Vedligeholdelse
 - Oversigt rettigheder og pligter
- Anden relevant lovgivning
- Spørgsmål

Kort historisk oversigt

- Landskabslovene i 1200-tallet og Danske Lov fra 1683
- Diverse forordninger op gennem 1700- og 1800-årtallet
- Lov nr. 63/1880 om vands afledning og benyttelse
- **Indtil da stort set kun privatretlig regulering, men herefter mere og mere offentligretlig regulering**
- Lov nr. 214/1949 Vandløbsloven
 - Afledning af vand har fortrinsret for al anden benyttelse af vandløbene
 - 1963: Det offentlige overtager vedligeholdelsespligt for off. Vandløb
 - 1974: Spildevandsregler overføres til miljøbeskyttelsesloven
 - Landvæsensretter
- Lov nr. 302/1982 – nu lovbekendtgørelse nr. 789/2007
 - Gældende version findes altid på www.retsinfo.dk

Hvad dækker loven ?

- Vandløb (åbne og rørlagte)
- Søer, damme mv.
- Grøfter, kanaler
- Dræn
- Pumpelag
- Diger, broer mv. i og ved vandløb
- Hvis tilstedeværelse og vedligeholdelse flere end en enkelt har interesse i
- Gælder ikke på søterritoriet og Færøerne/Grønland

Men hvad er et vandløb egentligt ?

- Der er ingen definition på begrebet ”vandløb” i loven
- Det kunne være: ”En klart afgrænset terrænfordybning, som stadig eller nogenlunde regelmæssigt er vandførende”

Vandløbslovens formål

- Sikrer at vandløb kan bruges til afledning af overfladevand, spildevand og drænvand
- Sikrer at der tages hensyn til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten
- Afvejning mellem afvanding- og natur/miljø-interesser
 - Interesserne er ligestillede
 - Ofte indbyrdes modstrid mellem interesserne
 - Interesseafvejning ofte anledning til konflikter
 - Mange forskellige interesser = mange konfliktmuligheder
- System af rettigheder og pligter for både borger og myndighed
 - f.eks. har borgeren retskrav på at myndigheden vedligeholder et offentligt vandløb efter nærmere regler, men skal til gengæld fjerne opkastet grøde

Vandløbslovens indhold 1

- Kap 1: Formål
- Kap 2: Om vandløbs almindelige benyttelse
- Kap 3: Vandløbsmyndigheden
- Kap 4: Klassifikation af vandløb og anlæg
- Kap 5: Regulativer for offentlige vandløb mv.
- Kap 6: Regulering mv. af vandløb og anlæg af nye vandløb
- Kap 7: Vandløbenes vedligeholdelse
- Kap 8: Vandløbsrestaurering
- Kap 9: Udpumpningsanlæg med digeanlæg til anvandning
- Kap 10: Broer, opstemningsanlæg, flodemål mv.

Vandløbslovens indhold 2

- Kap 11: Tilsyn og kontrol
- Kap 12: Forskellige bestemmelser
- Kap 13: Ekspropriation og erstatning
- Kap 14: Vandløbsmyndighedens forpligtelse i økonomiske spørgsmål
- Kap 15: Beslutninger om vandløbssager
- Kap 16: Klage
- Kap 17: Strafbestemmelser og ikrafttræden mv.

- Tilhørende bekendtgørelser:
 - Nr. 1452/2007: Klassifikation og registrering af vandløb
 - Nr. 1437/2007: Regulativer for offentlige vandløb
 - Nr. 1436/2007: Vandløbsregulering og restaurering

Myndigheder

- Vandløbsmyndighed er kommunalbestyrelsen
- Miljøministeren og By- og Landskabsstyrelsen er overordnet central myndighed
- Skov- og Naturstyrelsen er ansvarlig for restaureringsmidler
- Naturklagenævnet er klageinstans
- Taksationskommissioner
- Domstolene

Klassifikation af vandløb (kap. 4)

- Offentlige vandløb
 - Kun vandløb som vandløbsmyndigheden har besluttet skal være offentlige (=optaget som offentlige vandløb)
 - Efter kommunalreformen skelnes der ikke mellem amts- og kommunevandløb – og dog (ved regulativ høring/godkendelse)
- Private vandløb
 - Alle andre vandløb, herunder tidligere offentlige vandløb, der er blevet nedklassificeret (af vandløbsmyndigheden)
- Bekendtgørelse nr. 1452 2007-12-11
 - Loven indeholder ikke kriterier for klassifikation
 - Udtalt forudsætning om, at vandløb der har interesser ud over en snæver lokal kreds, skal være offentlige
 - Ejersforhold uden betydning
 - Bestemmende for hvem vedligeholdelsesbyrden pålægges

Klassifikation, offentligt eller privat ?

- Opdelingen i klasser er historisk betinget, oprindeligt (1880) på baggrund af vandløbets betydning (udstrækning eller vandføring), senere (1982) også miljømæssig betydning
- Kommunen træffer afgørelse om klassifikation
- Principielt kan alle vandløb være offentlige
- Ved omklassifikation kan Kommunernes Landsforenings retningslinier fra 1986 evt. anvendes:
 1. Vandløbet er en del af et samlet vandsystem, som har betydning for økologien i området, eller hvor arealerne omkring vandløbet er en del af et særligt naturområde
 2. Vandløbets størrelse, f.eks. bundbredde på over 1,5 meter
 3. Mange interessenter, som er afhængige af vandløbet til afledning af drønvand mv.
 4. Vandløbet har stor rekreativ betydning
 5. Vandløbskvaliteten er høj
 6. Vandløbet modtager væsentlige mængder spildevand, vejvand mv.
 7. Vandløbet ligger nedenfor et andet offentligt vandløb

Lovens væsentligste virkemidler

- **Vandløbsregulativer** (Bek. 1437/2007)
 - Kun for offentlige vandløb
- **Vedligeholdelse**
 - Vandløb skal vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres (§ 27 stk. 1 gælder alle vandløb)
- **Regulering** (Bek. 1436/2007)
 - Ændring af et vandløbs skikkelse, herunder vandløbets forløb, bundkote og skråningsanlæg
- **Restaurering** (Bek. 1436/2007)
 - Kun offentlige vandløb, hvor målsætning ikke er opfyldt
- **2 meter bræmmer** (Bræmmevejledning 2002)
 - Gælder for naturlige eller højt målsatte vandløb/søer (søer > 100 m²)

Vandløbsregulativer

- Regulativet udarbejdes af vandløbsmyndigheden og fastsætter bestemmelser for administrationen af de offentlige vandløb.
- Regulativet skal indeholde bestemmelser om bl.a.:
 - Vandløbets dimension (skikkelse og/eller vandføringsevne)
 - Vandløbets vedligeholdelse
 - Sejlads
 - 2 meter bræmmer og arbejdsarealer
- Udgangspunktet for dimensionen er:
 - Den faktiske fysiske tilstand
 - Gældende regulativtilstand, hvor den faktiske tilstand er større

Vandløbsregulativer jf. Bek. 1437/2007

- Regulativet udarbejdes af vandløbsmyndigheden
 - fastsætter bestemmelser for administrationen af de offentlige vandløb
 - Skal respektere bestemmelser i habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet
 - Skal indeholde en redegørelse for grundlag og konsekvenser
 - Skal koordineres med andre vandløbsmyndigheder
 - Skal gennem offentlighedsfase
 - Regulativer for tidligere amtsvandløb skal godkendes af By- og Landskabsstyrelsen
- Regulativet skal indeholde bestemmelser om bl.a.:
 - Vandløbets dimension (skikkelse og/eller vandføringsevne)
 - Vandløbets vedligeholdelse
 - Sejlads
 - 2 meter bræmmer og arbejdsarealer
- Udgangspunktet for dimensionen er:
 - Den faktiske fysiske tilstand
 - Gældende regulativtilstand, hvor den faktiske tilstand er større

Vandløbsvedligeholdelse

- Hvem ?
 - Offentlige vandløb normalt vandløbsmyndigheden (få undtagelser)
 - Private vandløb normalt bredejereren (nogle undtagelser)
- Hvad ?
 - Åbne vandløb: Grødeskæring, opgravning af aflejret materiale
 - Rørlagte vandløb: Sikring af gennemløb, udskiftning af defekte rør
- Vandløbsmyndighedens pligter
 - Offentlige vandløb:
 - Overholde egne regulativer
 - Undgå overvedligeholdelse
 - Genoptage regulativmæssig vedligeholdelse efter undervedligeholdelse
 - De to sidstnævnte vil ofte være = regulering eller = tilstandsændring
 - Private vandløb:
 - Påse bredejers pligt til vedligeholdelse, evt. påbud (ej regulering)

Anden relevant lovgivning

- Naturbeskyttelsesloven
 - Forbud mod at ændre tilstanden i beskyttede vandløb og søer
- Miljømålsloven
 - Miljømål i vandplaner (implementering af vandrammedirektivet)
- Planloven
 - De gamle regionplaners målsætninger for vandløb og søer
- Okkerloven
 - Begrænsning af den fri dræningsret i okkerpotentielle områder
- Vandforsyningsloven
 - Indvinding af overfladevand til dambrug
- Lov om fiskeri og fiskeopdræt
 - Ferskvandsfiskeri og dambrug

Oversigt privat >< offentligt vandløb

	Private vandløb	Offentlige vandløb
Ejerforhold	Bredejer	Bredejer
Vandløbsmyndighed	Kommune	Kommune
Tilsyn	Kommune, primært ved klager	Kommune
Regulativ	Nej (evt. vedligeholdelsesbestem.)	Ja ("kontrakt")
Åbne vandløb:		
Vedligeholdelse	Bredejer	Kommune
Regulering	Bredejer (evt. kommune)	Bredejer/kommune
Restaurering	Nej (ellers krav om optagelse som offentligt vandløb)	Ja, kommune
Rørlagte vandløb:		
Små reparationer	Bredejer	Kommune
Større reparationer (omlægninger)	Bredejer (§16 el. §35)	Bredejer (§16)
Regulering	Bredejer (evt. kommune)	Bredejer/kommune
Åbning	Bredejer (evt. kommune)	Bredejer/kommune

Kilde: Liane Lohse, NIRAS

Ret og pligt: bredejer >< myndighed

Offentlige vandløb	Bredejer	Kommune
Udføre vedligeholdelse	Skal tåle udførelse jf. regulativ (ikke arbejde udover normal vedligeholdelse §28)	Pligt jf. regulativ (udføre & afholde omkostning) (§31) + træplantning §34, ret til udførelse (§28)
Dokumentere vedligeholdelse	Kan kræve (overholdes "kontrakt")	Pligt (sker ofte kun ved klager) §27
Erstatning ifm. vedligeholdelse	Ret: Nej ved alm. kørsel ifm. vedligeholdelse Ja ved ekstraordinær vedligeholdelsesarbejde (opgravning) eller ved mangelfuld vedligeholdelse (dokumentation for afgrødetab)	Pligt ved skader (evt. entreprenøransvar), eller såfremt vedligeholdelse ikke er sket i henhold til regulativ
Part	Ja som bredejer	Vandløbsmyndighed Kloakforsyning (medbenytter) Vejvæsen (grundejer)

Kilde: Liane Lohse, NIRAS

Ret og pligt: bredejer >< myndighed

Private vandløb	Bredejer	Kommune
Udføre vedligeholdelse	Ja, pligt til at udføre samt afholde udgift §27 og §35. Til tider ændret udgiftsfordeling/pligt ved kendelse/afgørelse	Nej, medmindre berørt part iht. kendelse eller som grundejer. I særlige tilfælde §55 eller ekstraordinær service
Dokumentere vedligeholdelse	Ja pligt §58 (dokumentere at forpligtelse i §27 er overholdt)	Nej medmindre berørt part iht. kendelse eller grundejer. Tilsynspligt
Erstatning ifm. vedligeholdelse	Pligt ved mangelfuld vedligeholdelse Ja: Skader på opstrømsliggende ejendomme (civilt søgsmål)	Tja, pligt kan ikke udelukkes ved passivitet, brug af §55 eller ekstraordinær service (som står på i flere år)
Part	Ja (kan også foreslå vandløbet optaget som offentligt)	Kloakforsyning (medbenytter) Vejvæsen (grundejer og medbenytter)

Kilde: Liane Lohse, NIRAS